

Policijos
departamentas
prie Vidaus
reikalų ministerijos

Jeronimas
Laucius

SAUGAU AŠ. O TU PATS?

Mieli mokslėiviai, mokytojai, tėvai!

Mes kartu su Jumis daug laiko ir pastangų skiriame tam, kad ne tik įsisąmonintume kelių eismo, saugios gyvensenos taisykles, bet ir nuolat jų laikytumės, būtume budrūs ir atsargūs.

Ypač svarbu to mokytis nuo pat mažens.

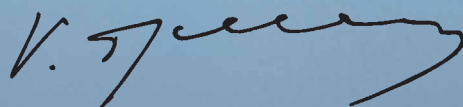
Analizuodami eismo nelaimių priežastis dažnai su skausmu tariame, kad keleiviams tik reikėjo užsisiegti saugos diržus, vairuotojui atidžiau stebėti kelio ženklus, neviršyti leistino greičio ir ta ar kita eismo nelaimė nebūtų įvykusi, daugelio žmonių sveikata ir gyvybė būtų išsaugota.

Įsvengti eismo nelaimių gali padėti ir pats keleivis, dar ir tuo, kad pastebėjęs neatsargų vairuotojo manevrą, pamatęs, jog buvo „praleistas“ kelio ženklas, perspėtų vairuotoją, paprašytų saugiai parvežti į namus.

Juk ir pats vairuotojas nori tikrai to paties.

Dovanodami šią knygutę, linkime visų eismo dalyvių ir kelių policijos patrulių nuoširdaus bendravimo, laimingų kelionių ir sėkmės sugrįžus į savo namus.

*Lietuvos policijos generalinis komisaras
Vizgirdas Telyčėnas*

Ziūrovai, užvertę galvas ir sulaikę kvapą, stebėjo, kaip oro akrobatai pačiame cirko kupolo viršuje rodė neregėtus triukus. Jie lyg paukščiai skriejo, suposi, gaudė vienas kitą ir visada pačiu laiku sučiupdavo prilėkusį sūpynių skersinį, išsikibdavo į jį ir vėl linksmiai mojuodavo sužavėtiems žiūrovams.

Ne mažiau plojimų sulaukė ir drąsiųjų artistų išmonė ant lyno. Jie ten, aukštai, važinėjo dviračiais, žongliravo, stebino vikrumu ir drąsa. Spektaklio pabaigoje vienas akrobatas pasiūlė žiūrovams patiems pabandyti pereiti palubėje ištiestu lynu. Dideli ir maži tik purtė galvas, šypsojosi, bet niekas nedrįso. Juk kartais net namuose pažvelgus žemyn iš balkono ima suktis galva, rankos pačios tvirtai suspaudžia turėklus, virpteli kojos. O čia – šimtąsyk baugiau: nėra nei kur kojomis įsispirti, nei rankomis išsikibti. Ne! Ne! Ne!

Bet štai pritilusioje salėje atsistojo vaikų mylimas policijos patrulis **AMŠIS**. JIS IŠDALIJO VAIKAMS SAVO DOVANĖLES: KNYGAS, PAMOKŲ TVARKARAŠČIŲ LENTELES, ATŠVAITUS.

PAMOKŲ TVARKARAŠTIS

	Nuo iki	Pirmadienis	Antradienis	Trečiadienis	Ketvirtadienis	Penktadienis	Šeštadienis
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

VISUOMET PASIRINK SAUGIAUSIĄ MARŠRUTĄ

● Ne tik vakarais, bet ir dieną venk nuošalių vietų, neik per atokių kiemus, tarpavartes, statybviertes – net jei tai trumpiausias kelias.

● Venk vietų, kur dažniausiai renkasi priekabautojai. Kiemuose, stadione, žaidimų aikštelėse, parkuose stenkis būti kartu su draugais.

● Saugokis narkomanų ir prekeivių narkotikais. Dėl didelių pinigų vieną dieną „patirti kairę“ galbūt bus pasiūlyta ir Tau.

● Nebijok prieiti prie policininko ir pasakyti jam, kad Tau iškilo kokia nors grėsmė. Žinok: policininkas – Tavo draugas.

Tada Amsis nusilenkė publikai ir pasisiūlė pereiti lynu. Tai bent drąsuolis!

Salėje sugriaudėjo plojimai. Amsis išėjo į arenos vidurį, pakilo į viršų ir, kaip tikras oro akrobatas, laikydamas ilgą kartį, susikaupęs žengė pirmą žingsnį. Vaikai, sustingę iš baimės, net išsižioję sekė kiekvieną judesį. Jie baiminosi taip, tarsi patys būtų ten, viršuje.

Amsis žengia antrą, trečią... penktą žingsnį, pasiekia lyno vidurį ir, atrodo, tikslas jau netoli. Tik, o siaube! Lynas tarsi gyvas slysteli iš po kojų. Amsis, neišlaikęs pusiausvyros, palinksta ir...

Vieni vaikai užsimerkia, kiti užsidengia veidą rankomis. O Mantas net pasislepia už plačios tėčio nugaros. Salėje suspengia tyla. Suskaičiavęs septynis savo širdies dūžius ir dar neišgirdęs jokio bumbtelėjimo Mantas viena akimi žvilgteli į arenos grindis. Mylimas Amsis! O gal

nenukrito?.. Ne. Dar ne. Akimirka Mantas speliojo (o gal truputi ir melde si). Jo akys pacios pazvelge i virsu. O stebukle! Amsis, palengva leisdamasis, suka sau ratus virs arenos. Tik dabar Mantas pastebi, kad jo liemuo apjuostas placiu dirzu su sagtimi, o nuo dirzo tiesiasi vos ziuirimas lynas, pritvirtintas paciam kupolo virsuje. Tas saugos dirzas ir isgelbejo Amsi, neleido jam nukristi is didelio aukscio ant kietu arenos grindu.

Vaikai, pamate, koks ivyko stebuklas, is dziaugsmo eme šaukti ir ploti. O Amsis, saugiai nusileides i arenos viduri, pamojavo abiem rankom, nusilenke ir eme tildyti dziaugsmingus plojimus:

– Aciu jums uz nuoširdu palaikyma. O dabar paklauskite, pasakysiu, kodėl nebijojau kilti i pati kupolo virsu ir pabuti akrobatu. Aš žinojau, kad mane saugos ir neleis nukristi saugos diržai. Kaip matete, jie ir isgelbejo mane. Todėl manau, kad verta mums visiems apie juos pakalbėti.

Amsis idemiai nužvelge pilnas žiurovu tribunas ir tesse:

– Pasakysiu atvirai. Ten, aukštai, eiti plonu lynu tikrai baisu, bet dar didesnis pavojus butu dideliu greiciu lekiancio automobilio keleiviams, jei ivyktu eismo nelaimė. Todėl visuose automobiliuose irengti saugos diržai. Ir man sunku patikėti, kad vis tiek yra žmonių, kurie tai laiko nereikšminga smulkmena ir kartais pamiršta juos užsisegti.

– Nejaugi tokiu dar pasitaiko? – kažkas garsiai šukтели iš tribunu.

– Taip taip! Aš žinau daugybę eismo ivykiu, kai keleiviai, užsisegę saugos diržus, net ir aplamdytuose automobiliuose išliko nenukentėje. Deja, man teko matyti ir ne vieną eismo nelaimę, kai nerūpestingi keleiviai, visai užmiršę apie čia pat kabančius diržus, skaudžiai pasimokė. Liūdna matyti juos vežamus i ligonines, o barti ar patarti būna jau per vėlu.

– Aš visada, vos įsėdęs į automobilį, užsisėgu saugos diržą ir netgi primenu apie juos savo tėvams, – garsiai, kad visi girdėtų, pasididžiavo šviesiaplaukis berniukas.

– Tu – tikras šaunuolis! – pagyrė Amsis. – Turėtų taip elgtis visi. Pakelkite rankas tie, kurie atvažiavote užsisėgę saugos diržus.

Žiūrovai sušnarėjo, sujudėjo, susižvalgė ir palengva, viena po kitos, pakilo rankų miškas.

– Na, o dabar suskaičiuokime Kelių eismo taisyklių pažeidėjus. Pakelkite rankas ir tie, kurie čia atvykote neužsisėgę saugos diržų, – paprašė Amsis.

Salėje kilo šurmuly: kai kurie žiūrovai, matyt, nedrįso prisipažinti. Viską greitai išsprendė vaikai. Jie juk nemėgsta veidmainiauti, todėl, jei tik žinojo, kad jų tėtis ar draugas to nepadarė, ėmė jų rankas ir kėlė į viršų.

– Vienas, du... dešimt, – žvilgsniu aprėpdamas visus žiūrovus skaičiavo Amsis.

– Ką gi, ką gi, – kiek pamastęs tarstelėjo jis. – Daugoka, vis tik daugoka, tų tarsi plonu lynu vaikščiojančių ir nesisaugančių keleivių. Patys matote, nelaimė tyko šalia.

Salėje įsivyravo tylą. Ją nutraukė sunkiai pakilęs subintuota galva žmogus:

– Gaila, Amsi, kad anksčiau manęs niekas griežtai nepamokė įsėdus į automobilį užsisėgti saugos diržą. Tąkart važiuodamas, matyt, užsnūdau, automobilis nušvilpė į griovį, o aš atsipeikėjau tik ligoninėje. Patys matote, vos gyvas likau. Ak, kodėl neužsisėgiau... Dabar visiems galiu tik patarti: nekartokite mano klaidos.

Amsis užjausdamas palingavo galvą ir pridūrė:

– Aš pasiryžęs dar kartą pereiti tuo pačiu aukštai įtemptu lynu ir tiek pačiam sau, tiek visiems jums įrodyti, kaip svarbu būti visada pasiruošusiam netikėtumams, nelemtiems žingsniams ir kaip būtina naudotis visomis įmanomomis saugumo priemonėmis.

– Nereikia! Mes supratome! – choru atsiliepė tribūnos.

Prie Amsio priėjo cirko akrobatai. Jie triskart persivertė per galvą ir įteikė jam dovaną – akrobato saugos diržą – už parodytą drąsą, už patarimus saugoti gyvybę ir sveikatą.

Vienas jų prisipažino:

– Man lygu vaikščioti jau nebaisu, bet neužsisėgęs saugos diržo automobiliu važiuoti išties bijau.

Plodami visi ėmė skirstytis. Kai Mantas su tėčiu jau buvo netoli durų, berniukas pamatė šalia žengiantį Amsį.

– Mielas Amsi, aš buvau labai išsigandęs, kad Tu krisdamas nesusižeistum, – sušnibždėjo Mantas ir, pamatęs Amsio draugišką šypsena, prisipažino: – Mudu su tėčiu ir broliuku atvažiavome neužsisėgę saugos diržų, bet dabar visada važiuosime, kaip Tu mokei, tik juos užsisėgę. Ir dar kitiems pasakysime, kad nerizikuotų.

– Šaunuoliai! – pagyrė Amsis ir stabtelėjęs tvirtai paspaudė Mantui ranką.

– O gal, Amsi, tu galėtum atvykti pas mus į mokyklą ir visiems mano draugams papasakoti apie automobilių saugos diržus? O gal ir dar ką įdomaus papasakotum ar parodytum. Ar galėtum?

Amsis spūstyje atsiliko, o Mantą minia nunešė šiek tiek į priekį. Kai visi išėjo į aikštę, berniukas sunerimęs apsižvalgė. Šaunu! Amsis tvirtu žingsniu skubėjo prie Manto:

– Aš dažnai lankausi mokyklose, ten randu daug savo bendraminčių, todėl su malonumu atvyksiu ir į Tavo mokyklą. Pasakyk man savo vardą ir mokyklos adresą, – paprašė Amsis.

Virpėdamas iš džiaugsmo Mantas stebėjo, kaip Amsis užsirašo adresą, kaip įteikia jam savo vizitinę kortelę. Akies krašteliu matė, kad einantys pro šalį berniukai truputį net pavydi: jis kalbasi su visų mylimu policijos patruliu Amsiu.

Kai Mantas su juo atsisveikino, abu su tėčiu pasuko link savo automobilio. Aikštė buvo pilna žmonių, tėtis sutikęs pažįstamus su vienais pasisveikindavo, su kitais truputį pasikalbėdavo, o su vienu drūtuoliu kažką aptarinėjo net keletą minučių.

Pagaliau jie prasibrovė pro linksmi nusiteikusių minią ir įsėdo į automobilį. Tėtis įgudusiais judesiais įjungė variklį, ir jau ruošėsi sukti į gatvę, bet Mantas jį sustabdė:

– Tėti, juk matei, kaip bekrinantį Amsį išgelbėjo saugos diržas! O prisimeni, kaip jis aiškino, jog lekiančiame automobilyje būtų dar

pavojingiau, jei įvyktų eismo nelaimė. Palauk minutėlę, užsisiek saugos diržą. Aš irgi užsisėgsiu. Juk tai visai nesunku. Ir žiūrėk, jis visai netrukdo. Man dar įdomiau su juo.

Tėtis kaltai šyptelėjo, išjungė pavarą ir viena ranka lengvai užsisėgė saugos diržą.

– Kol kalbėjau-

si su pažįstamu, visai iš galvos išgaravo tie protingi Amsio žodžiai. Primink man ir kitą sykį, jei pamiršiu, – paprašė tėtis.

Kai abu grįžo į namus, kieme juos pasitiko susirūpinusi mama:

– Mačiau, kaip nulėkė greitosios pagalbos ir policijos automobiliai. Išsigandau, kad jums grįžtant nebūtų įvykusi nelaimė.

– Nesijaudink, mes važiuojame saugiai ir mus tarsi kokie asmens sargybiniai dar sergėjo saugos diržai, – nuramino tėtis ir atsisegdamas pridūrė:

– Ir tu, mieloji, kartais pamiršti pasinaudoti nemokama jų pagalba. Be reikalo. Mudu su Mantu susitarėme nuo šiol apie tai vienas kitam priminti.

Vakare Mantas susirinkusiai šeimai pasakojo apie cirko liūtus, šokinėjančius per ugninius žiedus, apie linksmą klouną, apie vikriuosius oro akrobatų, o svarbiausia – apie Amsio pasirodymą. Mantas, užlipęs ant kėdės, demonstravo, kaip Amsis ėjo lynu, kaip jis krito iš viršaus ir kaip saugos diržai išgelbėjo drašuolį.

– Pamenate, kaip pavasarį ant kelio mums iššoko stirna ir tėtis tik staigiai stabdydamas išgelbėjo mus nuo nelaimės, – prisiminė neseną atsitikimą Mantas. – Tuo metu aš miegojau ant galinės sėdynės ir taip trenkiausi nosimi į priekinę, kad bėgo kraujas. O jei ta stirna būtų susidūrusi su mūsų automobiliu... Taigi, – kiek patylėjęs tęsė, – saugos diržus būtina visada užsisegti.

– Nebekalbėk, – sudraudė mama, nenorėdama prisiminti tos vos per plauką išvengtos nelaimės. – Nuo šiol aš pati pirmoji užsisėgsiu saugos diržą, dar ir senelei priminsiu.

– Man nereikės ir priminti. Gerai, kad nors dabar supratau: saugos diržai – tai ne šiaip šalia sėdynių bekybančios juostos, bet, kaip Mantas sakė, – „asmens sargybiniai“. Tikrai taip!

– Gerai, ir aš nedvejodamas juos užsisėgsiu, – užtikrino šiaip nelabai kalbus vyresnysis brolis.

Kitą dieną Mantas apie vakarykštį nuotykių papasakojo visai klasei. Sužinoję, kad pas juos atvyks pats policijos patrulis Amsis, susirūpino ir berniukai, ir mergaitės.

– Bus visiems gėda, jei nemokėsime Kelių eismo taisyklių, arba jei pirmokai jas mokės geriau nei mes, trečiokai, – nerimavo greičiausias klasės dviratininkas Justinas.

– Ko gi čia nemokėti? – prieštaravo jo suolo draugas Vaidas.

– Na, tada pasakyk, nuo kelerių metų dviratininkui leidžiama važinėti gatvėmis ir keliais? – tėškė klausimą Justinas.

– Nuo tada, kai tėvai nuperka dviratį, – juokavimu bandė išsisukti Vaidas.

– Gėda pelėda, nežinai, nežinai, – erzino mergaitės, o mažoji Laura jas nutildė aiškinimu:

– Kieme, prie namų, dviračiu gali važinėti kiekvienas, kuris išmoksta, bet į kelią (gatvę) galima važiuoti tik nuo 14 metų arba nuo 12 metų, jei mokykloje lankėte kursus ir gavote pažymėjimą.

– Ar visi žinote, kad tamsiu paros metu būtina turėti atšvaitus? – eidamas aplink klasę ir rodydamas ant kuprinės prisegtą atšvaitą garsiai paklausė Justinas. – Skaičiau, kad per savo nerūpestingumą neretai nukenčia jų neturintys pėstieji.

– O aš namuose turiu „Kelių eismo taisykles“, – pasigyrė garsiausias knygų skaitytojas Danielius.

– Tai tu rytoj jas atsinešk, mes visi pasikartosime, – paprašė Rita.

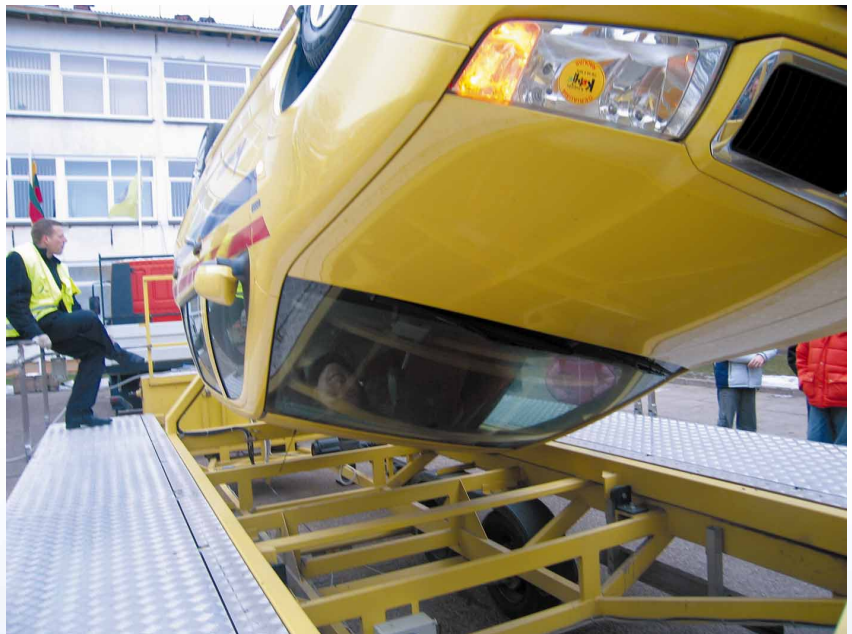
Kitą dieną vaikai ne tik skaitė „Kelių eismo taisykles“, bet ir atsakinėjo į Lauros sumanytus klausimus. Rūta sukūrė viktoriną „Prieš kelionę“, o Justinas – kryžiažodį. Kasdien bežaisdami vaikai nė nepajuto, kaip prabėgo savaitė.

Ir štai vieną dieną per ilgą pertrauką mokyklą apskriejo žinia – po paskutinės pamokos vyks susitikimas su Amsiu. Vadinas, jis tikrai neužmiršo pažado ir tesi duotą žodį. Visi sukruoto ruoštis labai laukiamam susitikimui: dar kartą prisiminė pagrindines Kelių eismo taisykles, sugalvojo klausimus. Fotografas Joris išbandė fotoaparata – juk reikės įamžinti susitikimą.

Pagaliau ilgai lauktas skambutis – pamokos baigėsi. Visa klasė išbėgo į kiemą.

– Žiūrėkite, automobilis aukštyn raitais! Lekiam pažiūrėti, kas ten darosi, – sušuko Joris. Ir vaikus tarsi vėjas nunešė. Akimirksniu jie jau buvo prie aikštelėje stovinčios geltonos priekabos su apvirtusiu automobiliu.

– Ar matote? Jame žmonės! Reikia skubiai gelbėti! – šaukė vienas per kitą vaikai, apsupę keistąjį automobilį.

– Sveiki, vaikai! – pasigirdo draugiškas patrulio balsas.

Visi nustebę sužiuro į dvimetrinį Amsį. – Nieko neatsitiks. Jie visi užsisėgę saugos diržus, kurie, vos kryptelėjus automobiliui ant šono, iškart lyg

tvirtos stipruolio rankos keleivius prispaudžia prie automobilio sėdynių ir taip automobilio vertimosi metu apsaugo nuo sužeidimų, – plačiais žingsniais eidamas prie vaikų aiškino Amsis. – Taigi, Mantai, jeigu pažadėjau, tai ir atvykau.

Jis pasisveikino su visais vaikais, o Mantui, kaip senam pažįstamam,

ištiesė ranką. Amsis spustelėjo automobilio apsisvertimo imitavimo įrenginio mygtuką ir automobilis vėl atsivertė žemyn ratais. Patrulis atidarė dureles, parodė atbėgusiems vaikams, kaip lengvai atsegami ir užsegami saugos diržai, ir, išlaipinęs iš automobilio besišypsančius dešimtokus, paklausė:

– Ar buvo baisu?

– Įdomu! Galėtume dar kartą pabandyti! – choru atsakė ketveriukė, o strazdanius Gytis palingavo galvą ir prisiminė savo draugą Kęstutį:

– Praėjusią vasarą jis su tėvais grįžo iš Palangos. Netikėtai į kelią išvažiavo dviratininkas. Automobilis nulėkė į griovį, tris kartus vertėsi. Kęstutis vienintelis buvo neužsisėgęs saugos diržo ir nukentėjo labiausiai. Jis visą vasarą gulėjo ligoninėje, dar ir dabar šlubčioja, nors pats sakosi, kad galėjo baigtis dar blogiau.

– Ar tu sužinojai, kodėl jis neužsisėgė saugos diržo? – teiravosi Amsis.

– Kęstutis sakė, kad automobilyje ir kompiuteriu žaidė, ir knygas varė, o apie saugos diržą visai užmiršo.

– Ir mes kartais jų neužsisėgame, – prisipažino keletas vaikų.

– Bet nuo šiol tai jau tikrai užsisėgsime, – visus patikino Rita.

– Jei taip, tai tikrai ne veltui atvykau. Ačiū tau, Mantai, už kvietimą. Labai norėčiau, kad nė vienas iš jūsų nepatektų į jokių eismo įvykių, nors, deja, kasmet mūsų šalyje jų įvyksta tūkstančiai. Panašiai kaip Gyčio draugas, kasdien nukenčia apie dvidešimt iš namų išvykusių sveikų, linksmų, kažkur važiuojančių keleivių ar išėjusių pėsčiųjų. Man, aiškinantis tų nelaimių priežastis, būna labai skaudu, kai matau, jog reikėjo būti apdairesniems, budresniems, užsisėgti saugos diržus ir daug kas iš tų netikėtai patekusiųjų į ligonines, poliklinikas, būtų laimingai sveiki ir gyvi sugrįžę į namus. Štai vakar įvykusio eismo įvykio fonuotrauka. **Patys matote, automobilio**

sulankstytas stiklas tarsi šaukte šaukia: „Keleivis nebuvo užsisėgęs saugos diržo“.

– O mano tėtis važiuoja, kaip jis pats sako, lėtai, todėl man atrodo, kad nebūtina vargintis dėl tų saugos diržų. Ar ne? – prisimindamas savo keliones svarstė Vaidas.

– Deja, panašiai galvoji ne tu vienas, – linguodamas galvą atsakė Amsis. – Pernai mes nustatėme, kad lėkdami užmiesčio keliais vienas ar du vairuotojai iš dešimties nebuvo užsisėgę saugos diržų, o miestuose beveik

kas antras skubėtojas juos palikdavo kyboti prie šono. Kai eismo nelaimių suvestinėse kasdien rikiuojami nukentėjusiųjų vardai, atrodo, kad tos suvestinės tarsi iš mūsų laukų. Todėl kartais ir sakome, kad mūsų keliuose vyksta karas. Ir pas jus atvykau pasitarti, ką galėtume padaryti, kad gatvėse ir keliuose būtume saugesni.

Amsis trumpam nutilo, paskui, mostelėjęs ranka, sukviėtė visus prie kito įrenginio. Tai buvo nuožulnioje priekaboje sumontuotos dvi tikros automobilio sėdynės su saugos diržais.

– Tai saugos diržų efektyvumo išbandymo įrenginys, – paaiškino Amsis, kviesdamas dešimtokus užimti vietas. – Štai tu užsisegei gerai, o tau, žiūrėk, diržas eina per kaklą. Susidūrimo metu tai būtų labai pavojinga. Be to, jis susisukęs, tai labai didintų susižeidimo pavojų.

Kai abu dešimtokai teisingai užsisegė diržus, Amsis spustelėjo įrenginio paleidimo mygtuką ir automobilio sėdynės su berniukais nuslydo žemyn, tarsi automobilis važiuotų keliu.

– Ai! Ai! – riktelėjo abu kartu, kai staiga įrenginys atsitrenkė į kraštą.

Berniukai greit atsitokėjo, šyptelėjo dėl to išsi-veržusio „ai“ ir, atsisegę saugos diržus, kurie smūgio metu juos buvo prispaudę prie minkštų sėdynių, iššoko iš įrenginio.

– Truputį baisoka, – dalinosi įspūdžiais su bendraklasiais.

– Tai tebuvo vos 15 kilometrų per valandą greičiu važiuojančio automobilio susidūrimo su kliūtimi imitavimas. Nuo staigaus judesio, kaip ir tikro susidūrimo metu, saugos diržai akimirksniu prispaudė berniukus prie sėdynių ir viskas baigėsi tik tuo „ai!“. Jei „keleiviai“ būtų buvę be saugos diržų, tai automobi-

liui staiga sustojus abu toliau lėktų tuo pačiu greičiu – pirmasis trenktųsi į priekinį stiklą, o sėdintysis galinėje sėdynėje dar ir užgriūtų ant pirmojo.

– Bet taip lėtai, 15 kilometrų per valandą greičiu, niekas nevažinėja. Mes visada važiuojame bent jau 80 kilometrų per valandą, – pastebėjo Justinas.

– Užmiestyje ir 80 kilometrų nėra didelis greitis, tačiau, jei važiuojant tokiu greičiu įvyktų susidūrimas, tai prilygtų šuoliui be parašiuo iš devinto namo aukšto, – toliau aiškino Amsis.

– Taip daro tik savižudžiai. Ir, laimei, tik filmuose matyti, – pritarė patruliui Mantas.

– O aš kelyje esu sustabdęs ne vieną tokį „raitelį be galvos“, lekiantį dar didesniu greičiu ir neužsisėgusį to „parašiuo“ – saugos diržo, – atsiduso Amsis.

– Tikri kvailiai, – Mantas buvo kategoriškas. – Kai kartą tėtis lėkė net 120 kilometrų per valandą greičiu, aš jo paklausiau: „Tėti, gal tave kipšas šaukia?“ Ir nuo to laiko jis visada važiuoja leistinu greičiu.

– Nuo šiol mes visi prieš kelionę užsisėgime tuos „asmens sargybinius“ – saugos diržus – be to, dar ir kitus pamokysime, kaip ir Tu, Amsi, – išklojo bendrą nuomonę Rita.

– Tikri šaunuoliai! – pagyrė Amsis ir, kiek pagalvojęs, pridūrė: – Iš tiesų, būtų gerai, jei, važiuodami kartu su tėvais ar kitais žmonėmis, pamokytumėte tuos išsiblaškélius, primintumėte jiems Kelių eismo taisykles. Kartais pasitaiko, kad vairuotojas praranda dėmesingumą, užsikalba ir nepastebi kelio ženklų ar kokios kliūtis. O važiuojant dideliu greičiu kiekviena akimirka gali būti lemtinga. Taigi ir jūs galite pabūti šturmanais, padėti vairuotojui. Juk vyresnieji paprastai paklauso nuširdaus mažojo žmogaus patarimo ar prašymo.

– Geras pasiūlymas, – atsigręžė į draugus Danielius. – Kartą, kai mes važiuovome į Kauną, aš pastebėjau išpėjamąjį kelio ženklą „Darbai“. Tuo metu tėtis užsikalbėjo su mama ir to ženklo nepamatė. Jei ne aš, tai būtume įlėkę į duobę. Tėtis tąsyk padėkojo.

– O aš žinau, ką reiškia „Plyta“, – pasigyrė Laura. – Jei kas nesupratote, tai dabar žinokite, kad „Plyta“ tai toks kelio ženklas, kuris draudžia visoms transporto priemonėms įvažiuoti į kelią ar gatvę. Aš kartą mačiau, kaip vienas neklaužada bandė liūsti į tokią gatvę, bet policijos patrulis jį sustabdė.

– Aš visada žiemą, kai pamatau ženklą „Slidus kelias“, tuoj pat tėčio paprašu važiuoti lėčiau ir jis manęs paklauso, – džiaugėsi Rūta. – Šiandien aš nupiešiu plakatą su kelio ženklais ir rytoj mes jį pakabinsime klasėje.

– Manau, kad keliuose tikrai bus saugiau, jei mes, visi eismo dalyviai, stengsimės, rūpinsimės savo pačių ir visų kitų keliautojų saugumu, – džiaugėsi vaikų geranoriškumu Amsis. – Daugiausia eismo nelaimių įvyksta dėl viršijamo greičio. Visada tėvams ir draugams priminkite apie tai. Stebėkite kelio ženklus, ribojančius greitį, ir žvilgtelėję į automobilio spidometrą perspėkite vairuotojus, paprašykite važiuoti lėčiau – būkite tikri mažieji šturmanai, gatvėje ir kelyje visada budrūs ir atsargūs.

– Sutarta! – už visus tvirtai pažadėjo Justinas. – Mums mokytoja per saugaus eismo pamokėles daug ką paaiškina, o ir mes patys Tavęs laukdami, Amsi, daug ko išmokome.

– Pereiti gatvę galima tik pėsčiųjų perėjoje, o jei prie jos įrengtas šviesoforas – tik degant žaliajam jo signalui, – pasigyrė savo žiniomis Laura.

– Žinau, kad reikia eiti tik šaligatviu arba pėsčiųjų tako dešine puse, o ten, kur jų nėra, – kelkraščiu, prieš transporto priemonių važiavimo kryptį, – tęsė Vaidas.

– O aš visiems noriu pasakyti, kad važinėti galima tik tvarkingu

dviračiu ar mopedu. Ten, kur įrengti dviračių takai, negalima važiuoti keliu (gatve). Be to, negalima važiuoti įsikibus į kitas transporto priemones, – neužsikirsdamas dėstė Justinas.

– Matau, kad esate sumanūs vaikai ir gerai mokate Kelių eismo taisykles. Norėčiau ir aš jums padovanoti savo knygučių, kuriose rasite ne vieną gerą patarimą, kaip išvengti nelaimių, kaip apsisaugoti kelyje, – kviesdamas visus prie savo automobilio pasakė Amsis.

– „Saugau aš – saugokis ir pats“, – vartydama gautą dovaną garsiai perskaitė knygos pavadinimą Laura. – Čia ir eiliuotas tekstas, ir žaidimas, ir kryžiažodis.

– Ir spalvinti galima, – pridūrė Vaidas.

– O aš gavau knygą „Saugokis pats – atskubėsiu ir aš“, – gyrėsi Justinas. – O kiek daug čia Amsio patarimų!

– Tas knygutes mačiau mokyklos bibliotekoje. Jas mokytoja buvo atsiėmusi į saugaus eismo pamoką. O dabar jas turėsime visi, – džiaugėsi Rita.

Amsis kiekvienam įteikė ne tik po knygutę, bet ir po labai reikalingą daiktą: atšvaitą, pamokų tvarkaraščio lentelę, kalendoriuką. Kiekviena jo dovanėlė tarsi sakė: niekada neužmirškite, kad vos išėję iš namų tampate eismo dalyviais: pėsčiaisiais, dviratininkais, keleiviais.

– O dabar man jau laikas vykti, – žvilgtelėjęs į laikrodį tarė Amsis. – Aš, kaip žinote, – patrulis, budžiu gatvėse, keliuose. Šiuo automobiliu kartais tenka ir pažeidėją pasivyti: perspėti ar prireikus sulaikyti. Juk neatsargus, nepaisantis Kelių eismo taisyklių vairuotojas kelia pavojų ne tik sau, bet ir kitiems eismo dalyviams. Saugau aš, saugo, dieną naktį budi šimtai kitų patrulių, tačiau jeigu pats pėsčiasis ar vairuotojas...

– Mes turime saugotis ir patys, – užbaigė Amsio mintį Mantas. – Juk Amsis nepavys ir neperspės kiekvieno neužsisėgusiojo saugos diržo, ar kokio kito Kelių eismo taisyklių pažeidėjo. Mokėdami taisykles, jų laikydamiesi mes galime padėti ir Amsiui, ir patys sau.

– Tuo viskas ir pasakyta. Linkiu sėkmės moksle, laimingų kelionių! – sėsdamas į automobilį ir segdamasis saugos diržą atsisveikino Amsis.

– Gero kelio! – choru palinkėjo mokiniai ir susirinkę kuprines, susidėję į jas Amsio dovanas, kas būreliais, kas po vieną išsiskirstė į namus.

Jeronimas Laucius
SAUGAU AŠ. O TU PATS?

SL 369. 2008. 2 sp. I. Tiražas 10 000 egz.
Meninė redaktorė Rima Stasiūnaitė
Dizainerė Jelena Malinovskaja

126-OJI AUTORIAUS KNYGA

Leido „Trys žvaigždutės“, Kalvarijų g. 159, LT-08313 Vilnius,
tel. / faks. (8 5) 276 2408, el. p. Jaronimasl@takas.lt, www.tryszvaigzduotes.lt

Spausdino AB „Spauda“, Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius

DAINELĖ APIE SAUGOS DIRŽUS

*Saugau aš – jeigu pats
Turi galvą ir rankas.
Aš kelionėj – Tavo draugas,
Pasiryžęs tave saugot.*

*Čiupk į ranką mano sagtį
Ir skubėki užsisegti.
Užsisegęs – jau saugus,
Rodai nesėkmei ragus.*

*Kelias kyla ir vingiuoja,
Kažkas skuba, gal vėluoja.
Kelyje – nelaimių daug,
Su manim visad draugauk.*

*Saugau aš – jeigu pats
Turi galvą ir rankas.
Su manim – tarsi tvirtovėj.
Linkiu Tau sėkmės kelionėj!*

VIKTORINA

© Jeronimas Laucius, 2008
© „Trys žvaigždutės“, 2008

ISBN 978-9955-641-68-1

UDK
087.5:656.1
La447

„Prieš kelionę“

1. Pareigūnas, budintis gatvėse ir keliuose.
2. Jie visame kelyje pataria vairuotojams.
3. Būdo bruožas, padedantis išvengti nelaimių.
4. Jie saugo keleivį nelaimės atveju.
5. Gerai jums žinomo policijos patrulio vardas.
6. Teisingiausias patarimas greičio mėgėjams.
7. Jos rašomos ir privalomos visiems.

Atsakymai: 1. PATRULIS, 2. KELIO ŽENKLAI, 3. AITSARGUMAS, 4. SAUGOS DIRŽAL, 5. AMŠIS, 6. NESKUBĖTI, 7. TAISYKLĖS.